LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
2a QUINCENA DE MAYO, 1952
Nº 67 — Año V

EX LIBRIS P Q.ir V. Lišauskai

Vak. Vokietija - Laisva Valstybė

DVI ISTORINĖS SUTARTYS

Po didelių vargų ir ilgų derybų gegužės 26 d. Vak. Vokietijos sostinėje Bonnoje buvo pasirašyta taikos sutartis tarp JAV, Anglijos ir Prancūzijos iš vienos pusės ir Vokietijos vyriausybės atstovo iš kitos. Ši sutartis iki savo galutinės užbaigos turėjo praeiti labai sunkų kelią. Jai priešinosi vokiečių socialdemokratai, vadovaujami jų vado Kurt Schumacherio, kuris nori visos Vokietijos suvienijimo. Opozicijoj buvo taip pat vis labiau atgimstanti ir stiprėjanti naujųjų nacių partija. Tačiau ypač didelį pasipriešinimą rodė Maskvai klusnių Piecko ir Grotewohlo valdoma rytinė Vokietijos dalis, kurioje komunistų partija mitingais, grasymais ir teroru stengėsi sulaikyti vakariečius nuo šio žygio ir priversti jungtis su rytais Maskvos padiktuotu būdu. Tuo tikslu yra vykdoma ir naujoji Berlyno blokada.

Iš kitos pusės ir patys vakariečiai turėjo nugalėti nemažą kliūtį — tai prancūzų baimę prieš įsigalinčią Vokietiją, jų amžiną konkurentę. Prancūzai bijo, kad apginkluota Vokietija nesudarytų grėsmės jų pačių laisvei, ypač, kad neatsimestų nuo Europos kariuomenės. Tą prancūzų silpnąją vietą juto ir Kremlius, kuris stengėsi tai visomis priemonėmis išnaudoti. Dėlto spėjama, kad buvo — o gal ir yra — slaptos derybos tarp Paryžiaus ir Maskvos. Sakoma, kad, prancūzų atsisakymo atveju, sovietai sutiktų nutraukti kovas Indokinijoje, neginkluoti rytų Vokietijos ir nesispirti dėl jos suvienijimo. Kaip ten bebūtų, vis tik prancūzai nusileido, ir sutartis keturių Užs. Reik. ministerių buvo pasirašyta. Taikos sutartis turės būti visų parlamentų ratifikuota, bet Vokietija jau pabaigė okupacinį laikotarpį ir pradėjo naują gyvenimą.

Sekančią dieną, gegužės 27, Paryžiuje buvo pasirašyta Europos kariuomenės sudarymo sutartis 50-čiai metų. Ši pastaroji turi užtikrinti Europos gynybą prieš sovietų keslus. Tai dvi istorinės sutartys, kurios turės didelės įtakos tolimesniam politiniam gyvenimui.

ITALAI KARŠTAI KOVOJA

Italijoje tuo tarpu verda aštri kova dėl savivaldybių rinkimų. Toj kovoj dalyvauja šį kartą trys jėgos: valdžios blokas, komunistų-socialistų blokas ir naujieji fašistai su monarchistais. Nors šie rinkimai neturi tiesioginės įtakos parlamentui, bet nuo jų labai daug priklausys Italijos vidaus ir užsienio politika. Todėl nenuostabu, kad priešrinkiminei kovai buvo įjungtos visos moderninės propagandos priemonės. Kovoje dalyvavo pats De Gasperi, o Sforza kalbėjo tautai net iš ligos patalo. Gegužės 25 d. rinkimai praėjo gana ramiai, ir juose dalyvavo didelis turinčių teisę balsuoti skaičius. Paskutinėmis žiniomis De Gasperi blokas laimi pergalę, nors galutiniai daviniai gali dar atnešti ir netikėtumų.

RYTUOSE LAUKIAMA

Korėjos derybos nutrūko nežinomam laikui. Naujasis derybų vadovas gen. Harrison, kuris neseniai yra paskirtas į admir. Turney Joy vietą, petrauką stengiasi panaudoti naujų instrukcijų gavimui ir būsimų derybų pagrindų nustatymui. Kinų ir korėjiečių komunistai derybų nutrūkimą naudoja naujai propagandai prieš aliantus, nuolat kalbėdami apie prievartos veiksmus su jų belaisviais Koyedo saloje. Tačiau ta priemonė veikia tik į kitų žinių negaunančius sovietų piliečius. Tuo tarpu abi kovojančios pusės traukia stipresnes jėgas frontų kryptimi. — *P. S.*

Ši motina džiaugiasi, kad JTO stengiasi pravesti įstatymą, kuris palengvintų dirbančioms motinoms.

Pasaulinis Moterų Kongresas Romoje

Šiais metais bal. 15 — 26 d. Romoje įvyko Pasaulio Katalikių Mergaičių Federacijos ir Pasaulio Kat. Moterų Organizacijų Unijos kongresai, kuriuose dalyvavo lietuvės atstovės: **Dr. N. Bražėnaitė, stud. U. Karvelytė, p. M. Macevičiūtė ir p. B. Šlepetytė-Venskuvienė.**

Mergaičių kongreso tema buvo "Gyvasis tikėjimas moderniajame pasauly". Šalia 3 paskaitų ciklo bendraja kongreso tema, vyko visa eilė darbo ratelių. Vienas jų buvo skirtas atvaizduoti religinę padėtį pavergtuose kraštuose. Jam pirmininkavo **U. Karvelytė** ir viena atstovė iš Berlyno. Priimta visa eilė rezoliucijų pavergtųjų kraštų klausimu. Kolizėjuje visos kongreso dalyvės ėjo kryžiaus kelius ir meldėsi persekiojamų kraštų intencija.

Balandžio 16 d. įvyko tautinių pasirodymų vakaras, kurio metu lietuvės atstovės padeklamavo ir padainavo partizanų ir tautinių dainelių ir pašoko pora lietuviškų šokių. Ypač sujaudino gausią publiką U. Karvelytės padeklamuota, iš Sibiro parnešta "Tremtinių daina". Bal. 19 d. šv. Kalisto katakombose įvairių kraštų kapelionai laikė mišias. Lietuvių būrelis išklausė šv. Kazimiero Kolegijos kun. Dabrvolskio mišių. Užbaigiamajam posėdy U. Karvelytė pasakė kalbą, sukėlusią daug simpatijų įvairių tautų atstovių tarpe. Ją paminėjo ir italų spauda.

Moterų kongreso bendroji tema buvo "Pasaulio taika ir katalikių moterų įnašas". Jo metu, šalia keletos įdomių paskaitų, buvo svarstomos šiandieninio pasaulio religinės ir moralinės bei ekonominės ir socialinės problemos. Lietuvės atstovės savo kalbose atvaizdavo tėvynėje ir ištrėmimuose kenčiančios lietuvės moters einamą kryžiaus kelią, jos nepalaužiamą tikėjimą, skiepijamą, nežiūrint baisių persekiojimų, jų vaikuose. Atstovės susilaukė daug simpatijų ir užuojautos už geležinių grotų kenčiančioms lietuvėms. Jų kalbas įvairių kraštų atstovės prašė atsiųsti jų spaudai. Kongreso dalyvės meldėsi už persekiojamas tautas. Vienas rezoliucijų skyrių buvo išimtinai pašvęstas persekiojamoms tautoms, kurias mergaičių kongrese atstovavo **lietuvės ir kinietės**, o moterų kongrese — tik **lietuvės**. Naujai išrinktos Pas. Kat. Mot. Organizacijų Unijos pirmininkės M-lle de Rostu pasiūlymu priėmimo metu Casa dell' Annunciazione mūsų atstovės sugiedojo Tautos Himną, kurio turinys dalyvėms labai patiko.

Audiencijų pas Šv. Tėvą metu U. Karvelytė mergaičių ateitininkių ir šv. Kazimiero seserų mokyklų auklėtinių vardu įteikė Jo Šventenybei tautinį kilimėlį, išaustą p. Tamošaitienės Kanadoje. Įteikdama dovaną, ji pasakė trumpą kalbą, kurioje paaiškino, kad "sidabriniai šio kilimėlio siūlai atvaizduoja lietuvių ilgesį; įvairiaspalvės tulpės, kurios kadaise žydėjo laisvėje, šiandien laistomos skausmo ašaromis". Šv. Tėvas paklausė: — Ar gaunate žinių iš Lietuvos? — Labai retai, nes tai pavojinga. — Žinau, suprantu ir meldžiuosi, — pridūrė Šv. Tėvas ir suteikė prašytą palaiminimą lietuvėms katalikėms mergaitėms.

P. L. K. M. Org. S-gos vardu Dr. N. Bražėnaitė įteikė Jo Šventenybei leidinį "MŪSŲ KELIAI", atspasdintą Romoje J. E. vysk. Padolskio rūpesčiu ir Kanados Liet. Kat. Mot. Dr-jos lėšomis, ir taip pat pasakė trumpą kalbą. Šv. Tėvas, vartydamas leidinį, palingavo galva ir pasakė: "Žinau jūsų kančias... Vargšės dukros... Aš jus visas laiminu". B. Šlepetytė-Venskuvienė įteikė A. R. K. M. S-gos gražiai lietuviškai įrišto mėnesinio žurnalo "MOTERŲ DIRVA" 1951 m. komplektą. Šv. Tėvas suteikė Sąjungai specialų palaiminimą. Kard. J. Pizzardo buvo įteikta "Šv. Kazimiero A. AIDAI", jubiliejinis leidinys "Mūsų Keliai" ir A. R. K. M. S-gos 25 metų veikimo leidinys, o "T. Žiburiai" su Moterų Skyriumi buvo perduoti jo bibliotekai.

J. E. vysk. Padolskis ir prel. Tulaba dalyvavo kongresų atidarymuose ir uždarymuose ir padėjo mūsų delegatėms visu nuoširdumu. Į pirmojo kongreso atidarymą ir tautinių pasirodymų vakarą atsilankė Lietuvos Pasiuntinio Italijai žmona p. Lozoraitienė.

P. K. Merg. Fed. kongreso išvakarėse buvo kapelionų susirinkimas, kuriame lietuvius atstovavo kun. dr. V. Balčiūnas.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS REORGANIZACIJOS REIKALU

Po platųjį pasaulį išsisklaidę lietuviai žurnalistai turi visą eilę juos siejančių uždavinių — savo srityje jiems tenka prisidėti prie bendros kovos už Tėvynės laisvę, atstovauti savo kraštą ir tautą tarptautiniuose žurnalistų sambūriuose, ieškoti kelių lietuviams žurnalistams įsijungti į savo profesinį darbą, rupintis spaudos bendraisiais reikalais ir padėti profesijos draugams.

Visi šie dalykai verčia lietuvius žurnalistus susijungti į vieną glaudžią profesinę bendruomenę ir palaikyti tarpusavio artimus ryšius, nes kitaip neįmanoma šiuos uždavinius įvykinti.

Buv. Lietuvių Žurnalistų S-gos Valdybai negalint imtis šios iniciatyvos ir jai sutinkant, LŽS-gos New Yorko skyrius ryžtasi, kaip LŽS-gos Reorganizacinė Komisija šį darbą atlikti. Tuo tikslu žemiau pasirašę kreipiasi į visus lietuvius spaudos žmones, kviesdama juos užsiregistruoti, prisiunčiant: 1) vardas, pavardė, 2) adresas, 3 nurodymas, kuriuo pagrindu laiko save kvalifikuotu registruotis. Siųsti ne vėliau, kaip iki liepos 15 d., šiuo adresu: Lietuvių Žurnalistų Sąjunga, New Yorko Skyriaus Valdyba, 680 Buswick Av., Brooklyn, N. Y.

LŽS-gos REORGANIZACINĖ KOMISIJA

(A. Gražiūnas, D. Penikas, V. Gedgaudas, S. Narkeliūnaitė, V. Rastenis, A Šalčius).

Kanados lietuviai gerame kelyje

Rašo PRANYS ALŠĖNAS

Ilgesnį laiką Kanados lietuviai nepasižymėjo nei ypatingai gražiu sugyvenimu, nei organizacine veikla. Jų tarpusavį sugyvenimą vis drumstė partinis slogutis. (Jis, deja, ir kitų kraštų liet. kolonijose nėra svetimas). Tačiau, ypač paskutiniu laiku, Kanados lietuvių gyvenima jau matoma daug šviesesnių pragiedrulių. Jie, galima sakyti, jau pasuko į tikrąjį kelią, vedantį prie bendro darbo, prie organizacinės gražios veiklos ir prie aktyvesnio veikimo Tėvynės vadavimo bare.

Berašant šias eilutes, Kanados lietuviškoji bendruomenė jau stovi didelio įvykio išvakarėse. Gegužės 24 d. čia įvyksta rinkimai į Kanados Liet. Bendr. Krašto Tarybą. Taigi, kai gerb. "Laiko" skaitytojai šį mano reportažą skaitys — mes, kanadiečiai lietuviai, jau turėsime išrinktus žmones, kurie pradės tiesti mūsiškės bendruomenės lietuviškąjį kelią.

Tiek trumpai apie visus Kanados lietuvius. Dabar norisi parašyti apie vieną iš didžiųjų Kanados lietuvių kolonijų — Toronto, kuriame ir šių eilučių autoriui jau keturi metai tenka minti svetimo krašto žemę.

TORONTO LIETUVIAI JAU TURI NAMUS

Čia kalbama ne apie atskirų lietuvių namus, kuriuos musų tautiečiai perkasi sau ir savo šeimoms prisiglausti, bet apie bendrus Lietuvių Namus, kuriuose vystysis lietuviškas kultūrinis gyvenimas. Taigi tokį bendrą kultūrinį židinį torontiečiai lietuviai jau turi. Jį tik dabar užpirki. Tas namas su, berods, dviem salėmis yra labai gražioj ir, susisiekimo atžvilgiu, labai patogioj vietoj, miesto centre, Dundas irOssington gatvių kampe. Lig šiol jis priklausė lenkams ir dargi raudoniesiems-komunistams. Kiti lenkai — nekomunistai — Toronte turi net keleta puikių namų. Tiesa, čia lenkų ir kolonija yra gana didelė, tuo tarpu lietuvių Toronte gyvena apie 5000 asmenų. Tenka pasidžiaugti, kad torontiečiai lietuviai "išrūkė", nors ir ne savo tautiečių, bebankrutuojantį komunistinį židinį ir įkūrė savo kultūrinę šventovę. Pirmiau viršuje frontinį durų buvo angliškas užrašas "Polish Hall (Lenkų salė), nes jie nesisakė, kad tai komunistų beveinė, o dabar tąjį užrašą pakeis kitas: "Lithuanian Hall" ir tai bus tikrųjų lietuvių patriotų užeiga.

Už namus sulygta 45.000 dolerių. 10.000 įmokama grynais pinigais, o likusieji išmokami dalimis. Namų pirkimo reikalais rūpinosi visų lietuvių išrinkta Toronto Lietuvių Namų Fondo Valdyba, kuri lėšas namų pirkimui rinko ir teberenka šerų platinimo pagrindu ir Tautos Namų naujų narių verbavimu. Už ligšiolinį nuveiktą darbą Valdybai priklauso užtarnauta pagarba.

LIETUVIAI TURĖS IR NAUJĄ BAŽNYČIĄ

Senesniųjų Toronto lietuvių imigrantų, anksčiau buvo apie 2000, dvasiniams reikalams pilnai užteko dabartinės lietuvių bažnytėlės, kuri, pasipildžius lietuvių skaičiui iš tremties stovyklų bene trimis tūkstančiais, jau yra tikrai per maža. Šventadieniais suplaukusiejį į pamaldas lietuviai labai sunkiai besutelpa, nors bažnytėlėje yra laikomos net trejos šv. Mišios, o 11 val. pamaldos laikomos bažnyčioje ir po bažnyčia esančioje salėje. Ir to lietuviams per maža. Reikėjo jieškoti išeities. Ji surasta ir torontiečiai lietuviai greitu laiku pradės statyti naują šventovę. Jau įsygytas žemės sklypas itin gražioj vietoj, ant kurio yra didokas pastatas, numatytas klebonijos patalpoms, išrinktas ir premijuotas konkursinis naujos bažnyčios projektas, kurį paruošė jaunas ir gabus Dr. A. Kulpavičius, ir vykdomi kiti paruošiamieji darbai.

Bažnyčiai statyti lėšos renkamos aukų būdu. Yra išrinktas iš pasauliečių Bažnyčiai Statyti Valdyba, į kurią įeina ir vietos klebonas kun. P. Ažubalis. Naujosios bažnyčios statymo įdėją ypatingai remia Toronto arkiv. kardinolas McGuigan. Pradžiai yra pažadėjęs suteikti paskolą net iki 200.000 dolerių.

TORONTIEČIAI LIETUVIAI GANA VEIKLŪS

Čia veikia visa eilė organizacijų, tik iki šiol jos daugiau reikšmingos torontiečiams. Dabartiniu metu, jau visiškai artėjant prie bendruomeninės organizacijos, taip ir norisi tuo džiaugsmu pasidalinti netgi su argentiniečiais broliais lietuviais. Toronte įvyksta daug gražių parengimų: koncertų, vaidinimų, mums brangių švenčių minėjimų ir p. Torontiečiai dažnai kviečia net iš JAV žymiuosius mūsų menininkus - solistus ir dainos meno kolektyvus, kaip Čiurlionio, Dainavos ir kitus ansamblius. Ir ne gėda prisipažinti, kad tokių koncertų metu mes, torontiečiai, pajėgiame užpildyti reprezentacines miesto sales, talpinančias po 2000 klausytojų. Tai graži lietuvių reprezentacija. Turime ir savo radio valandą, kurios vedėju yra pasišventęs visuomenininkas J. R. Simanavičius. Ji transliuojama kas sekmadienį iš St. Catharines radio stoties. Turime ir puošniai atrodantį savą savaitraštį "Tėviškės Žiburius", kuris po savo sparnu yra subūręs daug puikių bendradarbių ir savo turiniu pirmauja kitų išeivijos lietuviškų laikraščių šeimoj. Tiek šiuo kartu įspūdėlių i Kanados, daugiausia, žinoma, iš Toronto.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

"CD News Service" Nr. 8, 1952 m., praneša, kad sovietai Lietuvos jūros pakrantėse, Klaipėdoje, Palangoje, Rusnėje, Juodkrantėje, Karklininkuose, ruošia dideles anglies ir žibalo atsargas prekybos ir kitų rūšių laivams. Įrengtos radaro stotys Juodkrantėje ir tarp Palangos ir Besočių. Yra griežtai uždrausta klausytis svetimųjų radio, net iš Lenkijos ir Rytprūsių. Draudžiamas žinių pasikeitimas su gretimais kraštais. Taip buvo nubausti "Baltlaivininkystės" komisaro Mikantievo keli sovietų jūrininkai, gabenusieji sovietų laikraščių į Štetiną, dviejų savaičių kalėjimu.

Persekiojamas tikėjimas ir varžomas kultas. Kaune iš 25 bažnyčių liko tik keturios. Uždarytos katalikų kapinės Vilniuje uždaryta katedra, kituose miestuose paliekama nedaugiau, kaip po vieną bažnyčią. Panaikinta daug parapijų, o jų nuosavybė nacionalizuota. Lietuvoje liko tik ketvirtadalis kunigų ir tik vienas vyskupas. Bažnyčia yra stropiai slaptosios policijos sekama.

● Gegužės 3—6 d. Paryžiuje įvyko XII Tarpt. Merg. Globos kongresas, kurio metu buvo atšvęstas Prancūzų Merg. Globos Dr-jos 50 m. jubilėjus. Kongreso tema: "Modernioji aplinka ir šiandieninė globa". Lietuves kongrese atstovavo Liet. atstovo Prancūzijai žmona p. O. Bačkienė ir P. L. K. O. S-gos delegatės: Dr. N. Bražėnaitė ir B. Šlepetytė-Venskuvienė. Lietuvės delegatės turėjo progos nušviesti mergaičių globos darbus Lietuvoje ir iškelti sunkumus, pavojus ir žiaurų vargą, su kuriais lietuvaitė susiduria, kęsdama persekiojimus, baisią priespaudą ir ištrėmimus.

Iš užimtų kraštų pilnateisėmis delegatėmis buvo tik lietuvės. Jos buvo šiltai priimtos.

● Besiartinant mūsų tautos gedulo dienoms, birželio 13—15 d., primenančioms baisaus mūsų tautos naikinimo pradžią, Pasaulio Liet. Kat. Org. S-ga ir Ateitininkių Taryba prašo visas lietuves katalikes melstis už ištremtuosius ir mirusius tolimuose Rusijos kraštuose.

Una nueva y gloriosa nación

Un 25 de Mayo, ciento cuarenta y dos años atrás, nacía para el mundo una nueva Nación: la Argentina, que con su soberano acto de establecer un gobierno propio, formado en su mayoría por criollos, manifestaba su suprema voluntad de librarse de cualquier tutela o sometimiento a otro pueblo que no fuera el natural de este suelo.

Y a fe, que en el casi siglo y medio transcurrido desde entonces, los hijos de este privilegiado rincón del globo dieron patentes muestras de que el indomable espíritu que animara a los hombres y mujeres de Mayo, perduraba inflexible e indomable. Ese indomable y patriótico temple argentino halló su arquetipo en el General San Martín, que gracias a su alma anhelosa de libertad, aseguró la independencia argentina en los campos de batalla y, secundado por los humildes paisanos suyos, extendió su libertad a medio continente americano.

Ya por aquel entonces también los lituanos prestaron su humilde y desinteresada ayuda a los hermanos argentinos con su trabajo y con su espada, tal el ingeniero Chodasievicius que levantó los primeros mapas militares argentinos, Pedro Dautantas — ayudante del Almirante Brown y otros.

Tal como en aquel entonces lo hicieran, los lituanos también actualmente cooperan con los argentinos por el progreso general de este país, su segunda patria actualmente. Imbuídos, además, del fuego de ese espíritu de Mayo, y el soplo justicialista de estos tiempos, son prontos a defenderla en toda situación y en todo terreno, aún el más extremo.

Z. J.

TRUMPAI

● **Jau antri metai** Pietų vandenyse plaukioja laivas, kurio įgula ir savininkai yra lietuviai. Tai bene pirmasis rimtai užsiėmęs būriavimo sportu vienetas Australijoje. Laivelis "Regina" yra V. Dagio ir Ant. Rinkevičiaus. Įgulą sudaro patys savininkai ir St. Giniotis, Vabolis ir A. Dunda.

● **J. E. vysk. V. Brizgys** š. m. birželio 25 d. minės savo 25 metų kunigystės sukaktį.

● **Jono Lenktaičio** knygų leidykla "Patria" atidaryta Š. Amerikoje, 92 Franklin St., Stamford, Conn. Leidykla yra įkurta Vilniuje, vėliau buvo atkurta Tuebingene ir Felbache Vokietijoje ir yra išleidusi visą eilę gerų lietuviškų leidinių.

● **Dail. T. Valius** dalyvauja Painter-Etcher Society dailės parodoje karališkame Ontario muziejuje. T. Valiaus išstatyti šie kūriniai: Motina, Šv. Sebastijonas ir Cornetas bei Rilkes iliustracijų.

● **Iš vokiečių vyriausybės** Liet. Raud. Kryžiui pavyko išsirūpinti, kad jie visas BALFo siuntas iš Bremeno išsiuntinės į lietuvių stovyklas nemokamai, bet tik tiesiai.

● Prieš grįžtant prof. J. Kaminskui į Europą, JAV-bėse buvo sušaukta konferencija, kurioje dalyvavo VLIKo nariai prof. J. Kaminskas ir prof. J. Brazaitis, min. P. Žadeikiui atstovavęs gen. kons. J. Budrys, ALTo vykdomasis komitetas ir visa Pat. Liet. Grupė. Konferencijoj buvo svarstyta Lietuvos laisvinimo ir kt. aktaulūs momento reikalai. Dėl susirgimo prof. Kaminskui grįžimą teko kiek atidėti.

● **Dr. Albertas Aviža** kurį laiką važinėjo Pietų vandenyse kaip laivo gydytojas.

● **Dr. Olga Gurvičiūtė** pirmoji iš lietuvių išlaikė odontologijos egzaminus Čikagoje ir gavo teisę verstis dantų gydytojos praktika.

Pranys Alšėnas, "Laiko" bendradarbis Kanadoje

● **Klaipėdos krašto** vokiečių organas "Memeler Damfboot" bal. 20 d. įsidėjo strapsnį: "Planinga lietuvių tremties politika". Lietuvius stato pavyzdžiu net Bonnos vyriausybei ir vokiečių pabėgėliams, kaip reikia veikti ir ginti savo krašto teises. Straipsny pažymima, kad "nors lietuviai savinasi Klaipėdos kraštą ir dėlto Klaipėdos vokiečiai su jais negali sutikti", tačiau jie "turi aiškius tikslus ir jų siekia tiesiog su pavydėtinu logiškumu".

● **Aldona Šlepetytė**, žymioji lietuvaitė baletistė, yra New Yorko Operic Society bendrovės baleto direktorė ir ruošiasi naujam Fausto operos pastatymui.

● **Gražina Krivickienė**, prof. D. Krivicko žmona, ruošia knygą apie Lietuvos dainas. Jos vyras dirba Kongreso bibliotekoje Washingtone.

KRIKŠČIONYS DARBININKAI P. AMERIKOJE

Krikščionių darbininkų sąjungos P. Amerikoje sparčiai auga. Kolumbijoje priskaitoma 200 tūkstančių. Jie leidžia 5 ideologinius laikraščius. Jų "Justicia social" turi 40 tūkstančių tiražą. Judėjimo priešaky stovi prof. Dr. J. Kibedi. Ekvadore yra dvi katalikiškos darbininkų organizacijos, taip pat 50 tūkst. Organizuotų moterų. Peru, Venecueloje ir Bolivijoje yra tik maži branduoliai, nes organizuotis sunkina politinė padėtis. Užtat katalikų akcija klesti Kostarikoje, kur yra seniausia sąjunga "Rerum Novarum Sindikalinis Judėjimas", įsteigtas B. Nuñez. Dabar jam vadovauja Dr. L. Monge Alvarez. Meksikoje yra tik branduoliai. Pietuose centrą sudaro Čilė. Argentinoje yra "Katalikų Darbininkų Ratelių Federacija" su 56 tūkstančiais narių ir "Tarnautojų Katalikų Organizacijų Federacija" su 30 tūkstančių narių. Urugvajuje yra apie 4 tūkst. Brazilijoje organizuotai veikia jau 1932 m. "Tautinė Konfederacija", kuri turi virš 300 tūkstančių narių ir sparčiai auga.

● **Marianapolio Kolegija**, JAV, skiria dvi stipendijas lietuviams, norintiems studijuoti aukštesnėje Marianapolio mokykloje. Viena ($200) dalinė, bet nuolatinė, kun. J. Navicko vardo stipendija skiriama gabiam lietuviukui, stojančiam į pirmąją klasę. Antroji Julijos Kasperavičienės vardo stipendija pilna, bet vienkartinė, skiriam lietuviukui, kuris nori ruoštis dvasiniam luomui.

● **Pulgis Andriušis**, neseniai gavęs Venecuelos lietuvių skirtą 1500 dol. premiją už "Sudiev Kvietkeli", dirba Adelaidėje, Austarlijoje, kaip autobusų konduktorius (guarda).

● **Pulk. Jonavičius**, buvęs Liet. Karo Mokyklos lektorius, mirė Adelaidėje, Australijoje.

● **Leonardas Šimutis**, "Draugo" vyriausias redaktorius ir žymus Amerikos lietuvių visuomenininkas, šiais metais švenčia trigubą sukaktį: 60 metų amžiaus, 40 metų spaudos ir visuomeninio darbo ir 25 metų dienraščio "Draugo" redagavimo sukaktį.

● **Poetas Vyt. Mačernis** mirė ne džiova, bet 1944 m. buvo minosvaidžio sviedinio skeveldros pataikytas į galvą ir vietoj užmuštas. Jo brolis žuvo kaip partizanas, o sesuo buvo nuteista 8 metams kelėti. Taip papasakojo neseniai atvykęs žvejys Grišmanauskas.

● **Dr. Eleonora R. Witkus-Vitkutė** yra ketvirtos kartos amerikietė lietuvė, mokanti dar lietuviškai. Ji yra pasižymėjusi jauna JAV mokslininkė antibiotikų srityje. Bendradarbiauja ir lietuviškoje spaudoje.

IŠ VISO PASAULIO

● **Kun. Steponas Chojnacki MIC**, lenkų tautybės vienuolis marijonas, kuris trejeta metų gyveno Avellanedoje ir lietuviams yra pažįstamas, dabar gyvena JAV ir yra paskirtas vieno lenkų žurnalo redaktorium. Beto, kadangi moka lietuviškai, jam yra pavesta versti į lenkų kalbą arkiv. J. Matulevičiaus užrašus.

● **Argentinos valdžia** paskyrė šiais metais virš penkių tūkstančių milijonų pesų viešiesiems darbams.

● **Brazilija** ratifikavo susitarimą prieš tautžudybės nusikaltimą.

● **Didžiausias pasaulio** lėktuvas, kuris gali sutalpinti 400 kareivių yra naujas JAV šešių motorų oro milžinas, kuris vadinasi C-99. Jis bus naudojamas parkelti didelius kariuomenės dalinius.

● **JAV kongreso** kai kurie nariai smarkiai dirba, tyrinėdami Katyno žudynes, kuriose buvo išžudyta virš 10 tūkstančių lenkų karininkų. Liudininkų tarpe buvo apklausinėjamas neseniai iš Rusijos pabėgęs pulk. Eršovas, kuris įrodinėjo aiškiais argumentais, kad NKVD ranka buvo įvykdytas didysis Katyno nusikaltimas. Tarp kitko tas pulkininkas buvo Lietuvoje ir yra vedęs lietuvaitę.

● **Žmonių skaičius** pasaulyje pagal paskutines žinias siekia 2.400 milionų. Europoje, be Sov. Sąjungos, gyvena 395.400.000 žmonių kurių vienam kv. kilometrui tenka 80 gyventojų.

● **Argentinos sportininkų** grupė 1953 m. ruošiasi vykti į Himalajų kalnyną, Azijoje, kur mano pasiekti aukščiausiųjų kalnų viršūnes. Tokią ekspediciją remia Argentinos prezidentas.

● **Jonas Sebastijonas Bach'as** naujosios muzikos tėvas, yra miręs lygiai prieš 200 metų. Jis buvo giliai religingas ir yra sukūręs daug nepalyginamo grožio religinės muzikos. Buvo vedęs dvi žmonas ir turėjo 20 vaikų.

● **Moderniosios medicinos** žinovai aiškina, kad pyktis ir pavydas labai neigiamai atsiliepia į žmogaus organizmą ir tampa fizinių negalavimų priežastimi. Nesivaldantieji pyktyje ir pavyde -pirmiausiai pajunta kepenų ir vidurių negalavimus.

● **Šiuo metu** užsieny studijuoja apie 630 estų studentų, iš jų 275 švedų universitetuose, 250 JAV-bėse. Ypač gyvas jų kultūrinis gyvenimas svetur, taip pat gyva mokslinė estų veikla.

● **Gudai** savo laikrašty "Tėvynė" ("Backauszyzna") Nr. 11-12-52, kuris išeina Münchene, minėdami savo 34 m. nepriklausomybės sukaktį, pirmame puslapyje kaip savo valstybinį ženklą įsidėjo Vytį ir žemėlapį, kur tiek Vilnius, tiek Gardinas įjungti į jų pretenduojamą Gudijos teritoriją.

● **Kun. Alfeo Emaldi**, Ksaveriečių kongregacijos narys, 25 metus išmisijonieriavęs Kinijoje, buvo raudonųjų areštuotas. Komunistai norėjo, kad jis išduotų vardus tikinčiųjų kiniečių, pasilikusių ištikimais Bažnyčiai. Žinodamas savo nedrąsą, jis skutimosi peiliuku nusipiovė liežuvį, kad kankinamas neišduotų tikinčiųjų vardų. Tuo kun. Emaldi elgesiu komunistai buvo nustebinti ir kitą dieną įsakė jį išvaryti iš Kinijos. Dabar jis ilsisi Parmoje, Italijoje, savo kongregacijos namuose.

● **Antrasis Pasaulinis** karas kainavo pasauliui 1.116.999.000.000 dolerių. Materialinių nuostolių padaryta už 200.000 milionų dolerių. Tarptautinei karo pagalbai išleista 15.000 milionų dolerių. Karo laukuose pasiliko 22.000.000 gyvybių. Taigi karas kiekvienam kare dalyvavusios valstybės gyventojui kasmet atsiėjo 4.000 dolerių ir kasmet žuvo 3,6 miljonai žmonių.

● **Dabartinis "šaltasis"** karas Atlanto Pakto valstybėms kasmet kainuoja 18 miliardų. Buvusi Olandijos komunistė, kalėjusi sovietų kalėjimuose, sako, kad sovietų kalėjimuose ir stovyklose yra nuo 12 iki 20 milionų kalinių. Sovietų kalėjime žmogus vidutiniai išgyvena 2,5 metų. Taigi išeina, kad kasmet sovietų kalėjimuose miršta 5-6 milionai žmonių. Per dabartinius šešis "taikos" metus sovietų kalėjimuose mirė mažiausiai 30 milionų kalinių. Taigi dabartinė "taika" yra beisesnė negu antrasis Pasaulinis karas.

● **H. Lohse**, buvęs hitlerinis reicho komisaras Lietuvai, Latvijai ir Estijai, bylinėjasi dėl 263 DM pensijos. Tuo tarpu rašąs knygą apie nacionalsocialistų patrijos istoriją prieš 1933 metus.

● **Kovo 22 d.** suejo 120 metų, kai Weimare mirė J. W. Goethe, vienas iš didžiausių vokiečių poetų.

● **Vokietijoje** neseniai Nuernbergo teismas sprendė vieno žydų žudiko Radamecherio bylą. Jis buvęs aukštas užs. reikalų ministerijos valdininkas, kuris pats veikliai prisidėjo prie žydų galabijimo. Jo parašu daugelis tūkstančių žydų iš Olandijos, Belgijos ir kitų užimtų kraštų buvo išvežami į Lietuvą, Lenkiją ir Latviją ir ten vokiečių budelių sušaudomi, viską iš jų prieš tai atimant.

● **Politiniuose sluogsniuose** kalbama, kad artimiausio Dean Achesono lankymosi Brazilijoje metu,bus atvežtas prez. Trumano pakvietimas prez. G. Vargasui aplankyti JAV-bes.

● **Šiais metais** sueina 500 metų nuo Leonardo da Vinci gimimo. Jo gimtajame mieste Vinci, Italijoje, balandžio 15 d. prasidėjo sukakties minėjimas.

● **Bostono lenkams** minint Kosciuškos gimimo dieną, vienas anglų dienraštis Bostone paskelbė, kad tai "lietuvis kareivis, kuris kovojo už Lenkiją".

Kaip aš pabėgau nuo bolševiku

(Tikri Juozo išgyventi nuotykiai)

Rašo Gen. T. DAUKANTAS

IŠTRAUKA IŠ "NAKTYS PRIE BITYNO"

—Papasakok, Juozai, man dar kartą, kaip bėgai nuo bolševikų. Norėčiau viską surašyti, — tarė Teodoras, gulėdamas lovoje. — Vistiek šiandien neduosiu tau miegoti.

—Gerai, — atsakė Juozas, — bet bus ilgokas pasakojimas. Kad geriau suprastum įvykių painiavą, turiu pradėti nuo tolo. Kaip jau žinai, 1914 m. kare buvau tarnavęs rusų armijos atsarginiam pėstininkų pulke, žvalgybos komandoje. Mūsų divizija buvo Rygos-Daugpilio fronte. Pulko vadas, kuris mane, kaip uolų, drąsų ir tvarkingą karį, labai mylėjo, numatydamas pavojingą padėtį, išsiuntė toliau.

Jo spėliojimai išsipildė. Sugrįžęs savo divizijos neradau nė pėdsakų. Ji buvo visai sunaikinta. Tai buvo jau revoliucijos metu. Kariai traukė namo. Aš, pasilikęs be savo dalinio, galėjau keliauti pas savo motiną. Tačiau, dar man esant sužeistam ir gulint ligoninėje, mus lankė caro duktė Tatjana, labai rūpestinga ir kariams daug gero padariusi jauna mergaitė. Aš buvau apdovanotas už narsumą keturiais medaliais ir trijų laipsnių Jurgio kryžiumi, tai kunigaikštytė su manim kalbėjosi asmeniškai. Jai paklausus, ko man reikėtų, paprašiau, kad sužinotų apie mano motinos ir brolių likimą. Ji pažadėjo ir pažadą ištesėjo. Per Tarptautinį Raudojąjį Kryžių — mano tėviškė jau buvo vokiečių užfrontėje — buvo man pranešta, kad tose vietose buvo dideli mūšiai, daug žmonių žuvo ir maniškių nerasta.

Manydamas, kad mano mylima motutė ir broliai yra žuve, nenorėjau eiti į pavojaus nasrus ir pradėjau verstis prekyba. Mat, miestuose tuo laiku visko trūko, ypač maisto. Susidraugavęs su geležinkeliečiais mašinistais bei kurikais, gerai uždirbau.

Bet trenkė perkūnas: buvo paskelbtas Lenino įsakymas "spekuliantus" t. y. prekybininkus gaudyti ir be teismo šaudyti. Nežiūrėjo, kad žmonės badu miršta. Pabūgau, nes buvo pavojinga toliau prekiauti. Nutariau palikti rusus. Turėjau daug bičiulių latvių ir galėjau, versdamasis savo amatu, su jais gerai gyventi.

Laimingai perėjęs frontą, atsidūriau vokiečių pusėje. Ir še tau! Vokiečiai mane tuoj uždarė už vielų į karantiną. Mane gąsdino gandai, kad mus siųs darbams į Vokietiją. Nenorėjau dirbti "imperialistams". Geriau bėgti, galvojau. Pavyko pasprukti per spyglius ir sargybas, nes vietas žinojau gerai.

Buvo ankstyvas pavasaris. Pelkynai, kurių ten eibės yra, buvo pašalę. Priėjau Kyšių ežerą. Tiesiog per ežerą buvo kokie 5 km, o aplinkui pro balas buvo labai toli, net baisu pagalvoti. Pamatęs netoli ežero trobelę, užėjau pasiteirauti kelio. Mane sutiko žilagalvis latvis. "Kaip manai, tėvai, — kreipiausi latviškai, nes tą kalbą buvau išmokęs Rygoje mokydamasis, — ar galima eiti per ežerą?" Senis iš lėto, abejingai galvą kraipydamas, lyg savo žodžius sverdamas, tarė: "Užvakar dar arkliu važiavo. Bet pats žinai — pavasaris. Net nakčia nešala. Atodrėkis. Vakar jau turėjom vieną pėsčią keleivį gelbėti. Vos nepaskendo. Pats apsigalvok, jaunuoli". "Bandysiu", sakau. Latviui, matyt, patiko mano ryžtas. "Gerai, sako, jei taip, tai tau patarsiu: kely nežiopsok. Apžiūrėk ledą gerai. Kur baltas, ten pavojinga, kur mėlynuoja, ledas tamsus, ten saugiau, o geriausiai, kur matysi arklio mėšlą, nes ten žiemą buvo kelias, ir ledas stiprus."

Atsisveikinom. Eidamas žiūriu pirmyn, bet kai pavojinga, dairaus dešinėn ir kairėn. Einu vingių vingiais. Ledas netvirtas, bet vis žengiu arčiau tikslo. Jau lieka tik apie pusė kilometro, bet žiūriu, kad baigiasi ledas. Toliau ežeran veržiasi Avykstės upelio vanduo. Ledus tik neša, tik neša srauni tekmė. Tarpas nėra platus, bet ar atlaikys trapus ledo pakraštys? Saulė jau žemai, o kelio dar per liūnus apie 10 km. Pirmyn! Šoku ir staiga pasidaro šalta. Akyse tamsu. Įkritau vendenin ir dugno negaliu pasiekti. Srovės nešinas išplaukiu paviršiun ir veikiai įkimbu į ledą. Vanduo visą kūną traukte traukia po ledu. Ledas slidus ir trapus. Laikausi iš paskutiniųjų. Nuo savęs numetu, ką galiu. Sugrubusiais pirštais laikausi, nes tai kova už gyvybę. Kas kartą rankos vis labiau stingsta. Drebu, bet rungiuosi su gamta nelygioj kovoj.

Pagaliau atsidūręs virš ledo ir pasiekęs tvirtą žemę, sudrimbu ant jos. Jau vėlyvas vakaras. Lukterėjęs tik valandėlę, keliuos ir skubu paskutinėm jėgom. Atrodė, kad negalėsiu paeiti. Prieinu mokyklą. Čia atsisako keleivį priimti: "Šiandien vakare yra vakaruškos. Kur mes tave šlapią driskį padėsim? Žiūrėk, ten žiburėlis. Tai vokiečių žandarai. Eik pas juos. Jie iš pareigos tau duos nakvynę!"

Kur gi man, vargšeliui, eiti į žandarų nasrus, ką tik iš vokiečių karantino pasprukusiam. Tai neįmanoma. Vargsiu, bet dar pabandysiu kitur. Einu. Aplinkui tamsu. Tik štai, mažytė švieselė, ir šuo pradeda loti. Išgristu vyrišką balsą latviškai klausiant: "Kas ten?" Pamatęs mane iš arčiau, įleidžia vidun. Įėjęs pastebiu, kad tai yra pirtis pilna žmonių: susispietusi čigonų gauja. Mane priėmė žmoniškai. Davė sausus baltinius persimainyti. Liepė gulti ir miegoti.

Užmigau jautriu žvalgo miegu. Norėjau ir pavojuj pailsėti. Išgirdęs mažiausią sukrutėjimą, tuoj žiūriu. Šiurpas nukrėtė: nagi prieangyje du čigonai galandą peilį... Dabar tau jau bus galas, pamaniau. Akimis matavau, kaip man būtų patogiausiai per langą iššokti. Bet čigonai greitai išėjo pro duris laukan. Aš, kiek nusiraminęs, vėl užmigau. Naujas bildesys iš naujo pabudina. Tie patys vyrai pasideda maišą asloje ir iš jo iškrato du tik papiautus avinus. Mano širdis atslūgo. Mat, kam jie peilį galando!

Kai čigonė mane pažadino, saulutė jau buvo aukštai. Pakvietė kartu pavalgyti kvapsnios avienos. Dėkingas čigonams už vaišes ir nuoširdumą, stengiausi su jais pasidalinti jiems naudingais savo gyvenimo patyrimais: kaip geriau žvalgyti apylinkę, kaip slėptis ir panašiai.

Atėjęs miestelin, apsigyvenau pas savo pažįstamą balnių. Pradėjau taisyti artimame malūne mašinas. Buvau sumanęs įsirengti dailidės dirbtuvėlę, bet darbas ėjo silpnai, nes manęs niekas nepažino. Nutariau, šalia tiesioginio darbo, dar imtis varyti degtinę. Gretimo apskrities miesto smuklininkas prašyte jos prašė. Reikėjo organizuoti transportas, nes degtinę pardavinėti buvo griežtai uždrausta. Alus — kitas reikalas. Todėl aš padariau dvigubu dugnu statinę, kurios kraną atsukus, bėga putojantis alus. "Bier, sehr gut" — alus, labai gerai, sakydavo vokiečių kontrolė. Tačiau viduje buvo kitas įtalpas pilnas degtinės.

Bet tuo laiku keitėsi frontai. Mes vėl atsidūrėme raudonųjų valdžioje. Naujas įsakymas: mobilizuoti į raudonąją armiją visus specialistus. Kas nesiregistruos, grėsė mirties bausmė. Aš užsiregistravau sporgstamųjų medžiagų specialistu, beto, minininku, žvalgu, telefonistu ir ryšininku. "Tokių tai mums kaip tik reikia", sakė raudonųjų vadai. Mane tuoj išvežė Rygon į Viazmos kareivines, kur stovėjo kariuomenės rezervas. Sutikau du pažįstamus karininkus. Buvau paskirtas ryšių komandos viršininku. Kadangi esu iš vargšų, gavau komisaro teises. Man priklausė 1200 karių. Tokiu būdu patekau į bolševikų valdžią. Aišku, kad tuo laiku jiems nieko blogo nenorėjau.

Netrukus mus perkėlė į Raudonąsias kareivines Bauskio iela (gatvė). Ten pat gyveno Vidaus Ministerijos ypatingiems reikalams daliniai. Mano nelaimei ryšininkų štabas ir Vidaus Ministerija buvo toje pačioje patalpoje. Susipažinau su jų komisaru, kurį trumpai vadinsiu Kripsu. Čia ir užsimezgė mazgas, kurį vėliau man taip sunkiai ir su dideliu vargu teko atrišti, kai buvau priverstas pagalvoti, ar likti su rusais ar pasirinkti laisvę.

(Bus daugiau)

URUGVAJAUS LIETUVIAI

GEGUŽĖS 13 — ISTORINĖ URUGVAJAUS LIETUVIŲ DIENA

1917 m. gegužės 13 d. Dievo Motina Marija pasirodė Portugalijos Fatimoje ir pažadėjo pasauliui taiką ir tautoms laisvę, jei tik žmonės darys atgailą nebejžeis daugiau V. Dievo ir pildys Jo įsakymus, jei kasdien kalbės rožančių ir pasiaukos Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. 1942 m. Šv. Tėvas iškilmingai paaukojo visą pasaulį, o 1951 m. gegužės 13 d. visi laisvieji Lietuvos vyskupai paaukojo Lietuvą ir lietuvius Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. Gi šių metų gegužės 13 buvo paskelbta viso pasaulio lietuvių Maldos Diena už Lietuvos laisvę ir pasaulio taiką. Urugvajaus lietuviai tą dieną šventė ypatingai iškilmingai, nes jie pasirinko tą dieną visų Urugvajaus lietuvių pasiaukojimui Nek. Dievo Motinai. Dėl darbo visos iškilmės buvo nukeltos į gegužės 18 d., bet privačiai tas pasiaukojimas buvo atliktas gegužės 13 d.

LIETUMI BANDOMAS LIETUVIŲ UOLUMAS

Pirmą kartą Fatimoje pasirodžiusi Dievo Motina pažadėjo didelį stebuklą spalio 13 d. Tą dieną lijo didžiausias lietus, bet vis dėlto susirinko 70.000 žmonių iš visos Portugalijos. Tada įvyko didysis, saulės stebuklas, kuris minias įtikino pasirodymo tikrumu. Ir lietuviai šiemet turėjo bristi per lietų pasimelsti už Lietuvos laisvę ir pasaulio taiką. Tačiau gražus būrys uolių katalikų susirinko į istorines pamaldas. Šios šventės tautiškumą pabrėžė Pono Ministerio Dr. K. Graužinio su šeima dalyvavimas.

TAUTINĖS VĖLIAVOS IR LIETUVAITĖS TAUTINIAIS DRABUŽIAIS

Dvi mažytės lietuvaitės, Jeskelevičiutė ir Klimaitė, ir penkios suaugusios, O Vener, O Zupkienė, Vl. Trakimaitė, A. Grigaitė ir J. Vydžiūtė, apsirengusios nepaprastai gražiais lietuviškais tautiniais drabužiais stovėjo garbės sargyboje prie mūsų bažnytinės, tautinės Urugvajaus ir Lietuvos trispalvės vėliavų. Vyt. Dorelio vadovaujami keturi broliai Stendeliai kartu su A. Zupka ir Mačansku darniai giedojo lotyniškas šv. Mišias. Visi lietuviai meldėsi už savo Tėvynę ir paklydusius brolius. Berniukai per pamaldas išdalino paveisklėlius su pasiaukojimo aktu, o po mišių kolonijos kapel. kun. V. Mikalauskas visų vardu perskaitė tą pasiaukojimą. Trumpam pamokslėly T. V. Mikalauskas pabrėžė lietuvių pareigą gyventi to pasiaukojimo dvasioje.

NUPIRKTA ŽEMĖ LIETUVIŲ BAŽNYČIAI

Šią istorinę dieną po ilgų derybų ir įvairių kliūčių buvo pasirašyta žemės pirkimo sutartis. Lietuviai tai skaito ypatinga Dievo Motinos palaima. Nupirktas sklypas turi 3000 kv. m plotą ir kainuos apie 35.000 ur. pesų. Urugv. ir kitų kraštų lietuvių dėka pusė pinigų bus tuoj įmokėta, o kita pusė bus išmokėta per dvejus metus. Štai kokias sumas paaukojo kai kurie mūsų tautiečiai: Jusių šeima — 1000 u. pesų, Brazių šeima — 500 p., Adelė Žukelienė — 300 p., Alf. Bartašiūnas — 250 p. ir daug kitų po du ar vieną šimtą. Neatsilieka net jaunimas. Kiti pažadėjo iš santaupų atskirti net po šimtą pesų, dar kiti aukos smulkesnėmis sumomis, bet nuolat. Tam pačiam tikslui Urugvajaus lietuviai ruošia

DIDELĮ VAKARĄ BIRŽELIO 28 D.

Ponia Paula Jarmalavičiutė-Bocage pasisiūlė su savo baleto mokinėmis dalyvauti lietuvių bažnyčios naudai rengiamame vakare. Gabiausios jos šokėjos jau uoliai rengiasi tam pasirodymui. Kitą programos dalį išpildys bendras didelis choras, sugiedodamas gražiausių lietuviškų dainų. Visi skuba įsigyti pakvietimus. Vakaras įvyks birželio 28 d., šeštadienį, 8 val. vak. Hungarų salėje, Avda. Garibaldi 2361.

● **Vytautas Štendelis**, uolus lietuviškojo choro narys, gegužės 24 d. sukūrė šeimą. Ta proga gavo sveikinimų iš savo draugų, lietuvių kolonijos veikėjų, ir taip pat buvo sveikinamas per lietuviškąją radio valandėlę.

SANTA FE LIETUVIAI

Pirmą kartą teko nuvykti į Santa Fe miestą ir susipažinti su visais tame mieste gyvenančiais lietuviais. Aplankiau visus be išimties. Pas kai kuriuos buvau net po 2 ar 6 kartus. Lietuviškai suprantančių radau apie 74, bet iš viso yra 99, taigi beveik 100. Daugiau lietuvių ir su žuburiu nerasi!

Santa Fe lietuviai nuo savo atvažiavimo pirmą kartą susilaukė lietuvio kunigo, dėlto buvo labai išsijilgę, nes daugelis neturėjo progos nei išpažinties savo kalba atlikti, nei moterystės susitvarkyti, net nei vaikų pakrikštyti. Visi džiaugėsi susilaukę kunigo misijonieriaus ir tik maža saujelė nedalyvavo misijose. Vieną sekmadienį buvo net 50, o iš 74 tai yra labai daug, nes yra ligonių, turėjusių dirbti ar prie mažo vaiko likti.

BENDROS SUTUOKTUVĖS

Iki ašarų visus graudino, kai 8 poros sustojo prie altoriaus N. S. del Carmen bažnyčioje gauti moterystės sakramento. Tik viena pora atliko santuoką prie lovos, nes sirgo, o kiti nenorėjo slėptis, nes juk yra garbė krikščioniškai susituokti. Už tai bravo S. Fe lietuviai!

Gražiausia buvo paskutinė misijų diena, kai šeimos su vaikais artinosi prie Dievo Stalo. Vidury vaikai, o iš kraštų tėvai, tvarkingai suklaupė, kitas net gal po daugelio metų atliko savo pareigą.

MISIJŲ UŽBAIGIMAS

Kadangi buvo dvi misijų savaitės, tai moterims vieną sekmadienį, o vyrams kitą vyrai misijų užbaiga. Nors savo savaitėje vyrai viršijo moteris, bet užbaigoje buvo daugiau moterų, nors ir vyrų buvo virš 20. Visi atnaujino krikšto pasižadėjimus ir pasiryžo gyventi krikščionišku gyvenimu. Taip pat buvo įrašyta į Maldos Apaštalavimą moterų ir mergaičių 27, o vyrų lygiai 20. beto, susidarė Gyv. Rožančiau ratelis, kurio pirmininkė yra Eugenija Kalėdienė, San Martin 6427, Santa Fe.

BUS LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Buvo atvykęs iš Rosario kun. K. Vengras MIC, kuris sutiko kas mėnesį atvykti lietuviškoms pamaldoms. Pamaldos bus N. S. del Huerto bažnyčioje, c. San Jeronimo 2143. Sekančios pamaldos bus birželio 8 d. 10 val.

GRAŽIOS IŠLEISTUVĖS

Beveik visi lietuviai po misijų susirinko Cinskių šeimoje atsisveikinti su misijonieriumi ir atliktį bendrą savo vestuvių puotą. Visi džiaugėsi ir linksminosi, prisimindami lietuviškus papročius Tėvynėje Kun. Vengras visus pasveikino ir pakvietė pamaldoms birželio mėn. O misijonierius papasakojo savo pergyvenimus bolševikų kalėjime.

LIETUVIŠKAS JAUNIMAS

Nuo pirmo pamokslo pastebėjau daug jaunimo. Maniau, kad tik pirmą dieną, bet tiek mergaitės, tiek vyrai uoliai lankėsi. Klausiau, ar supranta. Jie visi sakėsi kad gerai mane suprantą. Tokiam jaunimui tenka garbė ir jis turėtų būti pavyzdžiu kitų kolonijų lietuviškam jaunimui.

KADA VĖL ATVAŽIUOSIT?

Kiekvieną dieną buvo laikomos Mišios atskirų šeimų intencijomis. O paskutinį rytą buvo šv. Mišios už mirusius, Jose daug dalyvavo ir ėjo prie Komunijos.

Paskutiniai visų žodžiai buvo: "Kada, Tėve Misijonieriau, vėl pas mus atsilankysi?" Visų akyse žibėjo ašaros... Tad sudie, Santa Fe lietuviai! Kada atsilankysiu, nežinau. Bet, jei Dievas padės, bent bendrą laišką parašysiu. Sudie!

Kun. J. Bružikas S. J.

LIETUVIŠKA DANTŲ KLINIKA

Consultorio Dental "PAVON"
Sav. N. KRUKAUSKAS
Dirbtiniai dantys — karūnėlės — blombavimas — d. traukimas. Dantistai diplomuoti viet. universitete. Priimama: **pirm., treč., penkt. 14—20 val.** — Susikalbama įv. kalbomis. **Avda. Pte. Perón 488 (buv. Pavón), Avellaneda** (prieš. Avell. gelež. stotį)

SPAUDA

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. Š. K. A. AIDAI, Nr. 4, Balandis, 1952 m.
2. SKAUTU AIDAS, Lietuvių Skautų ir Skaučių laikraštis, Nr. 3, Kovas, 1952 m. Red. v. s. **Stp. Kairys.** Leidžiamas aKnadoje.
3. MARGUTIS, Nr. 4, Balandis, 1952 m.
4. ATEITIS, Lietuvių Katalikiškojo Jaunimo Žurnalas, Nr. 4, Balandis, 1952 m., Vyr. red. **Paulius Jurkus.**
5. MŪSŲ JAUNIMAS, Nr. 3, Kovas, 1952 m. Leidžiamas Prancūzijoje.

St. Pšibiliauskas,
Rosario liet. kol. veikėjas

BIRŽELIO 7 d., šeštadienį, rengiamas Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellanedoje, lietuvių parapijos naudai ispanų kl. VAKARAS su įvairia programa. Prie programos prisideda ir Vyčių S-ga.

Pradžia 20,30 val. Po programos pesilinksminimas.

● **Modas Survila**, sav. Bernardas Survila, ruošia naujausių moteriškų madų parodą Casino de Pais, Av. Lib. Gral. San Martin 5428, Bs. Aires, Paroda prasidės gegužės 29 d. 23 val., kur kartu bus ir meninė programa. Vietas reikia rezervuotis telefonu: 73-3458 ir 73-3372.

JUOKAI

Kada įvyko jų revoliucija?

Stalinas, lankydamas pietinę Rusiją, susitiko Rostove savo seną partijos draugą.

—Ar esi dabar laimingesnis, kaip prieš revoliuciją? — klausia jis sutiktąjį.

—Atvirai pasakius, ne, — prisipažino senasis draugas.

—Kodėl?

—Prieš revoliuciją turėjau du švarkus, o dabar tik vieną.

—Tai dar ne taip blogai, — atsakė Stalinas. — Afrikoj žmonės bėgioja visai nuogi.

—Ar iš tikrųjų — nustebo partinis draugas. — Ar seniai įvyko jų revoliucija?

"KULTŪRINGIEJI"

Hanso Deichelmanno parašytame dienoraštyje "Aš mačiau Karaliaučių mirštantį", kuris yra neseniai išleistas Vokietijoje, pasakojama toks atsitikimas: Rusai Berlyne netikėtai "surado" kad tam tikra vieta labai tinka plauti bulvėms. Bet netikėtai vienas iš jų patraukė rankeną ir bulvės dingo... Tada "kultūringiausios šalies" kariai griebė už gerklės šeimininką, kad įtaisė tokį velnišką instrumentą, kuris "padarė capcerap jų bulvėms". Jei ir toliau toji "capcerap mašina taip elgsis", tai jie atsimsią "pavogtas bulves" iš jo rūsio. Užtat rusai ir "kultūringiausi ir geriausi išradėjai".

● IŠNUOMUOJU kambarį vienam ar dviems asmenims. Teirautis tarp 16—18 val.: **P. Kurminas**, c. Almafuerte 192, Temperley.

● **MONTEVIDEO LIETUVIŲ KATALIKŲ** radio pusvalandis duodamas kas sekmadienį per NORTON CX 44 14 (2) val. 5 min.

Pamaldos Montevideo lietuviams yra laikomos kiekvieną sekmadienį 10 val. Cerro parapijos bažnyčioje.

Pamaldos Rosario lietuviams kiekvieną **sekmadienį vyksta Saladillo parapijos bažnyčioj 10.15 val.**

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

Krautuvė "NARUŠIS"
Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; **c. Unanue 6360**, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

Lietuviai visam pasauly

● **Min. C. Lozoraičiui** susitarus su atitinkamomis italų įstaigomis, Romos radijas gegužės 4 d. pradėjo transliacijas lietuvių kalba. Jos vyks kasdien 12,30—12,45 val. Romos laiku (Argentinos laiku 7,30—7,45) bangomis 31,35 ir 49,92 metrų. Šiai lietuviškai programai vesti ir redaguoti pakviestas Dr. J. Gailius. Programa buvo pradėta S. Lozoraičio kalba. Radiofono vadovybė taip pat davė įžangos žodį lietuvių kalba.

● **P. K. M. Organizacijų Unijos** kongreso metu balandžio 21—26 d. Romoje buvo išrinkta nauja Unijos pirmininkė prancūzė Marie de Rostu ir generalinė sekretorė Francoise de St. Maurice.

● **Šveicarijos** vyriausybės nutarimu Lietuvos, Latvijos ir Estijos piliečiai laikomi be pilietybės ir neturį dokumentų. Faktiškai šie dokumentai yra pakenčiami ir policijos įstaigose laikomi. Išvykstant iš Šveicarijos, pasai vizuojami, bet patariami išsiimti šveicariški, kuriais galima grįžti atgal.

● **Pranešama**, kad prof. J. Kaminsko susirgimas pasirodė esąs rimtesnio pobūdžio, dėl to jo grįžimas į Europą užsitęsė.

● **VLIKo pirm. M. Krupavičius** LIT reikalais lankėsi Paryžiuje.

● **Birželio išvežimams** iš Lietuvos paminėti VT yra nusistačiusi išleisti vokiečių kalba dienos liūdesiui pritaikytą atsišaukimą apie tautžudybę ir jį paskleisti vokiečių politikų, spaudos, radijų ir visuomenės tarpe. Šiemet išvežimų sukaktį norima plačiau paminėti ypač tarp svetimųjų.

● Į prancūzų kalbą verčiami pulk. J. Petruičio "Kaip jie mus sušaudė" ir "Žemaičių kankiniai", kur kalbama apie bolševikų sušaudytuosius Rainių miškelyje.

● **Balandžio 26—28 d.** Washingtone posėdžiavo Žaliojo Internacionalo kongresas. Iš lietuvių pusės šio internacionalo narys nuo 1922 m. yra Valstiečių Liaudininkų S-ga, kurią šiame kongrese atstovavo Audėnas, Blazas, Daugėla, Devenienė, Kardelis ir Mackevičius. Iš viso dalyvavo 12 tautų atstovai.

● **LE PLG sudarė** iš savo 3 narių, J. Audėno, Dr. B. Nemicko ir V. Vaitiekūno redakcinę komisiją politiniam žurnalui leisti. Žurnalas vadinsis "Lietuva" ir eis kas 3 mėnesiai. Žurnalas pradės eiti birželio mėn. Su latviais ir estais sudarytas planas leisti kas 3 mėnesiai žurnalą anglų kalba "The Baltic Review". Į jo redakcinę kolegiją iš lietuvių pusės įeina Dr. A. Trimakas.

● **"Š. K. A. Aidai"** Nr. 4 įsidėjo Vasario 16 d. aktą pasirašiusių prel. K. Šaulio, prof. M. Biržiškos ir prof. J. Kaminsko sveikinimo laiškus — fotokopijas.

● **M. L. Taryba** yra numačiusi pertvarkyti "Keleivio" leidimo pagrindus ir įteisinti vokiečių įstaigose.

● **Kanados lietuviai** uoliai ruošiasi rinkti PLB aukščiausius krašto valdomuosius organus.

● **M. Matukas** yra parašęs pažinimo klausimais filosofinę studiją "Tikrovės suvokimas". Autorius yra studijavęs filosofiją Romos "Angelicum'" universitete.

● **Emilis Skujenieks**, latvių rašytojas ir vertėjas anksčiau išvertęs į latvių kalbą V. Ramono "Kryžius", dabar verčia to paties rašytoja "Dulkės raudonam saulėleidy". Šiais metais rašytojas E. Skujenieks mini 30 metų literatūrinio darbo, o ateinančiais metais minės 50 m. amžiaus sukaktis.

Įsigykite neseniai išėjusią iš spaudos knygą "VARPAI SKAMBA" kurią parašė žinomas rašytojas STASIUS BŪDAVAS, o išleido "LIETUVIŲ DIENŲ" leidykla, 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. Kaina nupiginta pas mus iki 2 dol.

Ją galite užsisakyti per "LAIKO" administraciją arba tiesiog iš leidyklos.

● **Kristina Smilgevičiūtė**, Vasario 16 d. Akt. pasirašiusio Smilgevičiaus duktė, Peterson, JAV, parapijos choristė susituokė su Marcelinu Senuliu, kuris yra taip pat tremtinys.

● **Birutė Skučaitė-Rimgailienė**, gen. Skučo duktė ir mirusio inž. Vyt. Rimgailos našlė, dirba Bogotos, Kolombijoj, gydytojų centre, kaip šios įstaigos reikalų vedėja.

● **Izabelė Motekaitienė**, Kauno Operos solistė, minėjo savo scenos darbo 10 metų sukaktį. Gyvena JAV-bėse.

● **Gasparo Veličkos**, operetė "Žiedai iš anapus", kuriai muziką parašė komp. Jančys, buvo pastatyta Lietuvių Auditorijos salėje, Čikagoje.

● **Ksaveras Strumskis** greitu laiku išleidžia J. Gruodžio keturias dainas. Šis leidinys skiriamas leidėjo jaunystės draugui prisiminti. Leidinyje bus šios dainos: Visur tyla, Aguonėlė, Rugiagėlės ir Rūta.

● **Anglijos** lietuvių kolonija nuolat mažėja. Daugelis lietuvių emigruoja iš ten tai į JAV, tai į Kanadą, kur sąligos ilgesniam įsikūrimui yra gerokai palankesnės.

● **Vyt. Meškauskas** buvęs "Minties" ir vėliau "Lietuvio" redaktorius su žmona ir dviem vaikais nuvyko į Kanadą.

● **Mons. J. Kozi-Horvath**, Centrinio Europos Krikščionių Demokratų Unijos pirmininkas, atvykęs į Vokietiją aplankė VLIKo pirm. mons. M. Krupavičių.

● **Prel. Pr. Penkausko** kapas Austrijoje prel. K. Razmino rūpesčiu yra papuoštas kukliu paminklu.

● **Pranas Mikuličius** mušasi į viršūnes Australijos boksininkų tarpe. Ateinančiais metais pasiryžęs kovoti už visos Australijos bokso meisterio titulą.

● **Kun. P. Virmauskui**, S. Bostono lietuvių parapijos klebonui, šiemet sueina 50 metų kaip gyvena Amerikoje.

● **BALFo pirmininkas** kan. dr. J. B. Končius neseniai minėjo savo kunigystės 35 metų sukaktį.

● **P. Žadeikis**, Lietuvos ministeris Washingtone, šias metais mini savo 65 metų amžiaus sukaktį.

● **Hamiltono lietuviai**, atsiliepdami į VLIKo kvietimą sukilti prieš tylą ir klastą, yra pasiuntę JT delegacijų pirmininkams virš 500 laiškų.

● Čikagoje baigė konservatoriją **Giedrė Nasvytytė Gudauskienė** kompozicijos specialybe. Ji taip pat turi gražų soprano balsą.

● **Kun. Antanas Petraitis**, gyvenantis Čikagoje, arkiv. J. Skvirecko buvo pakeltas Kauno arkivyskupijos garbės kanauninku.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

● PENSION "LITUANA", sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.

● CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Jance, Krukonis ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

● "LIETUVA" Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584

● ŽEMAITIJA". Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai. Dėl informacijų kreiptis: Sr. Sanchez Penaud agent.: Florida 165 (Galeria Güemes), p. 5, esc. 529, T. E. 33-9584.

● OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: šešt. 13—17 v. ir sekm. 13—16 val.

● MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ, sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

● GROŽIO SALIONAS "LA RUBIA" sav. ONA KASPARIENĖ: Soler 3441, Bs. Aires, T. E. 79-2528.

● MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA "HENRY". Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem 818, Banfield.

● ČIUŽINIŲ UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ. Parduodama bovelna, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. Antanas Šalčiūnas: Juan B. Alberdi 933 — Buenos Aires — T. E. 60-2784.

● HORACIO E. CZOP fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužieduotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

JUOZO ŠNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MR V. LISAUSKAS
31 NORWOOD AVE
BROOKLYN 8, N.Y.
ESTADOS UNIDOS

LAIKAS

"EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. Aires; T. E. 20-9027

Correo Argentino Casa Central
FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 4289
TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 4015

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 381833

KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusmečiui $ 17.—, vienas nr. $ 1.50. Urugvajuje met. 5 Urugv. pezai. Kitur — met. 3 doleriai. Oro paštas met. 3 dol.

2a Quincena de Mayo, 1952 — V METAI — Nr. 67

Buenos Aires Avellaneda

GRĮŽO E. KUPREVIČIŪTĖ

Gegužės 17 d. laivu "Eva Peron" iš Europos grįžo po savo sekmingų koncertų mūsų kolonijos žymioji smuikininkė p. Elena Kuprevičiūtė. Jos koncertai Europos centruose buvo publikos labai šiltai sutikti. Smuikininkė E. Kuprevičiūtė, pabuvusi kiek laiko pas savo tėvelius ir pailsėjus po kelionių, apie rugsėjo mėn. ruošiasi vėl važiuoti į Prancūziją, Olandiją ir k. Europos kraštus koncertuoti ateinančiam sezone.

LUGANIEČIAI LIETUVIŲ SALĖJE

Šv. Cecilijos choras gegužės 25 d. surengė vakarą radio valandėlei "Lietuvos Aidai" paremti. Programą išpildė Villa Lugano Lietuvių Centro vaidintojų būrelis ir šv Cecilijos choras. Šv. Cecilijos choras, diriguojant p. V. Rymavičiui, sugiedojo Argentinos ir Lietuvos himnus bei "25 de Mayo". Publikai labai pageidaujant dar buvo sudainuota viena dainelė. Radio valandėlės vedėjas p. Zef. Juknevičius, visiems gerai pažįstamas didelis lietuvybės puoselėtojas šiame krašte, papasakojo lietuviško žodžio, norinčio patekti į lietuviškąją visuomenę radio bangomis, nueitą kelią ir sutinkamus sunkumus, prašydamas visų remti lietuvišką radio valandėlę .

Labai graiai pasirodė Lietuvių salės lankytojams Villa Lugano vaidintojai su Gogolio "Vestuvėmis", trijų veiksmų komedija, kurią režisavo p. E. Ryselienė ir St. Džiugys. Komediją vaidino E. Ryselienė, St. Barždytė, S. Grigaitė, A. Antanaitienė, St. Džiugys, A. Karosas, V. Misiūnas, L. Aglinskas ir R. Mankus. Tiek jau žinomieji scenos darbuotojai, tiek ir jaunieji vaidintojai savo vaidmenis atliko su įsigyvenimu ir savo vaidmens pajautimu. Kas ypač reiktų pažymėti, tai aiškus ir visiems suprasti galimas kalbėjimo būdas. Pati komedija, gerai suvaidinta, sukėlė nuoširdžiai linksmą nuotaiką ir susilaukė tikrai verto dėkingumo. Tenka tik pasidžiaugti, kad tokiu gražiu vaidinimu ir luganiečių su šv. Cecilijos choru bendradarbiavimu. —

Rp.

LIETUVIAI PAS LATVIUS

Latvių tautinių šokių grupė savo 2 metų sukakties proga pakvietė šventėje dalyvauti taip pat ir mūsų šokėjus. Minėjimas buvo Consejo de Mujeres salėje, Bs. Aires, š. m. gegužės 17 d. Atidarius minėjimą ir latvių šokių grupei įteikus vėliavą, Liet. Taut. Ansamblio "Dainos" vadovas P. Petravičius pasakė sveikinimo kalbą, o šokėjai įteikė gėlių puokštę. Antroj daly buvo latvių ir estų koncertas. Trečiojoj daly buvo atskirai parodyti kiekvienos tautos šokiai. Dainos Ansamblio šokėjų grupė pašoko Šustą, Lenciūgėlį, Rugelius ir Oželį. Publika labai šiltai mūsų šokius priėmė ir palydėjo. Šventėje dalyvavo taip pat ir keletas lietuvių šeimų, kaip Čekanauskai, Urbietis, Povilauskai, Stašaitis, Gasevičienė ir kt.

SPORTO KLUBAS RENGIASI KOVAI

Lietuviai sportininkai persiorganizavo ir pakeitė savo vardą. Pasidarė sporto ir kultūros klubas "KOVAS", kuris paskutiniuoju laiku sparčiai dirba ir tikisi greitu laiku pradėti rodytis platesniame sportiniame gyvenime. Taip pat žada apimti platesnes sporto šakas, kaip krepšinį, stalo tenisą, šachmatus, tinklinį ir k. Kiekvieną šeštadienį sportininkai renkasi treniruotei lietuvių parapijos sodelyje. Ateinantį šeštadienį (geg. 31) visi renkasi ruošti sporto aikštelę.

Gegužės 4 d. "Kovas" lošė draugiškas krepšinio rungtynes su Villa Lugano klubu. Laimėjo "Kovas" 24 taškų persvara. Yra keliama mintis šiems dviems klubams susijungti į vieną stiprų lietuvišką sporto klubą, kad galėtų pasirodyti stipriau ir prieš svetimtaučius. Klubo valdybą sudaro: pirm. inž. L. Stašaitis, vicepirm. Z. Jaunius, sekr. J. Bandžius. Valdybos rūpesčiu jau įtaisytos uniformos, kurios yra panašios į Lietuvos rinktinės uniformą.

PADĖKA

Argentinos Prezidentūros tarnautojui **Brono Bučinskui** už greitą atsiliepimą į Marijonų Misijų Klubo atsišaukimą, paaukojant nemažą skaičių vartotų pašto ženklų, nuoširdus lietuviškas ačiū.

"LAIKO" Administracija

A. KUPREVIČIAUS KONCERTAS LUJANE

Lujan mieste esančios Muzikos Dr-jos (Asociación Musical de Lujan) pakviestas mūsų žymusis pianistas Andrius Kuprevičius gegužės 17 d. koncertavo Lujano Teatro salėje. Kaip visuomet, su nepaprastu talentu skambino Bach, Beethoven, Chopin, Čiurlionio, Debussy ir k. kūrinius. Pilna salė pianistui virtuozui sukėlė bangą plojimų, tuo pareikšdama didelį savo pasitenkinimą. Tarp klausytojų dalyvavo ir Lujano lietuvis p. Norkus su žmona ir dukrelėmis.

Artimiausiu laiku p. Andrius Kuprevičius turės du koncertus Montevideo mieste. Koncertus organizuoja Circulo Musical ir pramato apie liepos mėn. Urugvajaus lietuviams vėl bus proga išgirsti mūsų žymiojo pianisto koncertų. Šiais metais dar turės ir daugiau piano koncertų, bet datos dar ne visiškai pramatytos. Taip pat yra projektas A. Kuprevičių pasikviesti į JAV, kur lietuvių kolonija yra žymiai gausesnė ir stipresnė. P. Kuprevičius savo sutikimą yra davęs, tik reikia sutvarkyti visokius formalumus, kurie ilgai trunka. Taigi kelionė pramatoma ne anksčiau kaip ateinančiais metais. Jis koncertuotų Čikagoj, Bostone, New Yorke ir kituose lietuvių centruose.

E. R. Satkauskaitė gegužės 3 d. šventė 15 m. sukaktį

PAMALDOS V. LUGANE

Po misijų Villa Lugano lietuviams pradėtos laikyti lietuviškos pamaldos kas antras sekmadienis Santo Cristo bažnyčioje. Lietuviai tuo labai patenkinti, ir žada gausiai lankytis pamaldose, nes nuo to priklauso pamaldų išsilaikymas. Visiems parapijiniams reikalams tvarkyti savu noru sudarytas moterų ir vyrų komitetai. Vyrų komitetą sudaro: P. p. Norkaitis (pirm.), Urbanavičius, Vaicekėnas, Klimanskis, Jankauskas ir Stančikas. Moterų kom.: P.p. Mikelionienė (pirm.), Brazdžiuvienė, Grunskienė, Mičiūdienė, Lukšienė ir Misiūnienė. Tenka palinkėti geros darbuotės.

● **Dainos Ansamblis** liepos 26 d. Consejo de Mujeres salėje, Bs. Aires, turės didelį lietuviškų dainų koncertą.

● **Lietuvių bažnyčios** 10-ties metų sukakties proga tikimasi, kad aplankys Švč. Marijos iš Fatimos atvežtoji statula. Tai pramatoma rugpiūčio mėn.

● **Aušros Vartų** mokykla, kuriai vadovauja Seserys Kazimierietė, gegužės 24 d., Argentinos tautos šventės proga, turėjo savo mokinių parengimą su programa.

● **Lietuvos Vyčių S-ga** gegužės 24 d. Lietuvių salėje, Avellanedoje, turėjo uždarą subuvimą, kuriame buvo paminėta Argentinos tautos šventė, priimti nauji nariai ir pasilinksminta. Naujus narius priėmė ir kalbą pasakė S-gos pirm. P. Baršauskas. Dienos proga kalbėjo J. Norkus ir Alb. Mikučionytė. Taip pat kalbėjo Dvasios vad. kun. J. Margis ir parapijos kleb. kun. P. Brazys, ragindami tęsti gražų darbą lietuvių parapijos veikloje. Programai vadovavo J. Lebedininkas.

● **S. Marčiulionis**, kuris prieš nepilnus keturis metus atvyko iš Austrijos, Adrogue mieste pasistatė namą ir jau su šeima persikėlė gyventi.

● **Inžinierių S-ga** (PLIAS) ir šiais metais ruošiasi padaryti tradicinį pobūvį, kuris įvyks apie liepos mėn. Tikra data dar nežinoma.

Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4644. Bs. Aires

Nauji "Laiko" rėmėjai

"Laikui" ir stegiamai spaustuvei aukojo šie naujieji Rėmėjai: $ 150: Moterų ir Mergaičių Dr-ja "BIRUTĖ"; po $ 100: E. Buzienė ir Vl. Deveikis; $ 30: L. Lengvelienė; $ 5: M. Ražaitis; $ 2: S. Umbrosas. Visiems paskelbtiems ir nepaskelbtiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

Šeimose

NAUJOS ŠEIMOS

● Gegužės 24 d. Villa Lugano bažnyčioje susituokė Petras Kiaupa ir Stasė Vaštakaitė. Liudinikais buvo jaunosios sesutė ir svainis J. ir L. Mičiūdai. Vakare buvo gražios vestuvių veišės Lietuvių Centro patalpose, kuriose dalyvavo didelis skaičius lietuvių. Po vestuvių jaunieji žada apsigyventi N. Pompeya srityje.

● Taip pat gegužės 24 d. N. Pompeya bažnyčioje buvo palaiminta nauja šeima, kurią sudarė **Ona Diana Morkūnaitė su Roberto Durso.** Vestuvių puota, kurioje dalyvavo labai didelis būrys lietuvių ir kitataučių, įvyko Caseros 2990, Bs. Aires mieste. Abiems šeimoms tenka palinkėti laimingo gyvenimo.

● **Vincas Kinderavičius**, turįs su J. Norkum kėdžių fabriką, Avellanedoje, uolus Vyčių narys ir sportininkas, gegužės 24 d. susižiedavo su **A. Šlefertaite**, tremtine ir Dainos Ansamblio buvusia nare.

● **Andriui Marenholcui** gegužės 17 d. buvo padaryta gerklės operacija. Operacija gerai pavyko, ir ligonis baigia sveikti savo namuose.

● **Petras Miliauskas**, kuris tris savaites išgulėjo Muñiz ligoninėje, grįžo į savo namus ir, savo šeimos prižiūrimas, pamažu sveiksta.

TEMPERLEY

PAGERBTA MOTINA TEMPERLEY KOLONIJOJE

Gegužės 25 d. beveik visi Villa Sastre, Temperley, lietuviai susirinko į ARLB Temperley skyriaus surengtą Motinų pagerbimą p.p. S. ir M. Morkūnų namuose. Minėjimą atidarė pirm. J. Stasiulevičius, trumpai apibudindamas tos dienos reikšmę. Po to p. Ad. Liačas jautriais žodžiais įvedė į programą ir pakvietė jaunas mergaitės pasveikinti visas motinas atstovavsią Uršulę Samulienę, kuriai trys mažytės mergaitės — I. Gikytė, N. Šaudkulytė ir S. Guidis — įteikė gėlių puokštę ir pabučiavo. Kitą programos dalį sudarė eilėraščiai, kuriuos padeklamavo lietuviškai ir ispaniškai I. Gikytė, N. Šaudkulytė, M. Stier, S. Guidis, A. Degano. I. Gikytė padeklamavo net 6 lietuviškus eilėraščius. Paskiau iš eilės trumpas kalbas pasakė ir temperliečius pasveikino K. Norkus, kun. P. Garšva, agr. A. Šantaras, V. Stundžia ir M. Tamoliūnas. Ypatingai visus sujaudino p. Šantaro paskaityta ištrauka apie dabartinę Lietuvos motiną iš N. Mazalaitės "Gintarinių vartų". Gražų referatą paskaitė Temperley skyriaus sekr. A. Garbužaitė. Programą užbaigę ir svečius pavaišinę, maloniųjų p.p. Morūnų gražiuose namuose jaunimas dar pasilinksmino. Reikia pastebėti, kad maža, bet susiklausanti Temperley Lietuvių Bendruomenė moka gražiai šventes paruošti ir lietuvišką dvasią atgaivinti. Jų vadovams tenka pilnai užtarnauta pagarba.

PADĖKA

ARLB Temperley skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja pp. Morkūnams už vietos suteikimą Motinos Dienos minėjimui, mergaitėms I. Gikytei, N. Šaudkulytei, S. Guidis, M. Stier, A. Degano už deklamacijas ir jų motinoms ponioms S. Morkūnienei, E. Šarvinskienei, K. Gikienei, A. Stasiulevičienei už pasidarbavimą ir salės papuošimą, Mot. Merg. Dr-jai "Birutė" už tautiškų drabužių paskolinimą, P. Slotkienei už padovanotas gėles. Dėkoja taip pat "Laiko" red. kun. P. Garšvai, "A. L. Balso" red. K. Norkui, agr. A. Šantarui, berisiečiams V. Stundžiai ir M. Tamoliūnui už sveikinimus ir pasakytas gražias kalbas, p. P. Vaitkevičiui už išlaidų padengimą, p. K. Šoviniui už pagrojimą, A. Liačui už programos vedimą ir visiems dalyvavusiems. Visiems nuoširdus ačiū!

ARLB Temperley skyriaus valdyba

● **Juozas Aviltis**, kuris neseniai išėjo į pensiją, persikėlė iš Bieckert alaus bravoro patalpų į c. Directorio 230, Llavallol.

Ar Jau Užsimokėjai "LAIKO" Prenumeratą?

PRANEŠIMAS

ARLB Temperley skyriaus Valdyba kviečia visus narius ir prijaučiančius atsilankyti į šaukiamą visuotinį susirinkimą, kuris įvyks birželio 14 d. 6 val. vakare p. p. Morkūnų namuose, g. 6, Nr. 450, Villa Sastre, Temperley. Bus perrenkama nauja valdyba, svarstomi svarbūs Bendruom. klausimai, o po susirinkimo jaunimo pasilinksminimas.

ARLB Temperley skyriaus

ELENA TAMAŠAUSKAITEI MIRUS AUKOJO

J. Stasiulevičiaus, St. Morkūnienės, G. Bertoia ir Ed. Gerreiro iniciatyva iš artimųjų ir draugų Elenos Tamašauskaitės laidotuvėms buvo surinkta aukų. Aukojo šie asmenys: po $ 100: M. Morkūnas ir M. J. Kučinskas; po $ 50: J Ramanauskas, J. Gasiūnas, J. Mikulėnas, J. Stier, Of. Parma, C. Faciuta, M. Gubin ir J. Žemaitis; po $ 30: C. Mežinskas, J. Posze, Ed. Gerreiro, E. Bertoia ir J. Posze; po $ 20: M. Wumer, J. de Tagalde, J. Petraitis, J. Zurba, H. Valsechi, P. Vaitkevičius, J. Ponte, Alf. Galakvosčius, F. Valli, O. Radici; po $ 10: A. Veikalas, M. Mikučiauskas, O. Vazques, Ag. Stasiulevičienė, K. Gikienė, A. Liačas, O. Navickienė, Vl. Giedraitis, T. Kapčinskienė, J. P. Gerreiro, J. Trigo, M. Parienė, A. Bertosi, E. Ženkienė, S. de Poza, A. Jackūnas, J. Jodžionis, J. Kalkis, P. Zlotkienė, M. de Gonzalez, U. Samulienė, A. Arabin, M. Zurbienė, M. Kirst, C. de Rey, E. de Gonzalez, T. Tegaldi, M. Gubin, O. Vazquez, A. Milanovic, J. Medina, C. de Porra, G. Viegas, M. Galazo, M. Tros, B. Petrovskis, J. Poma, I. Poma, I. de Vasquez, P. Blum, L. Benci, J. Laviera, Negro, Pachejo, L. Bertoia, M. Bertoia, B. Pasra, D. Bartus ir J. Gerreiro; po $ 5: J. Sukaravičienė, J. Pukienė, B. Alliot, J. Palermo, I. Campuzano, C. Argiano, R. Sonza, O. Avila, T. Flores, J. Celas ir S. Bertoia. Iš viso buvo surinkta $ 1515.—.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems geraširdžiams prieteliams, mus atjautusiems mūsų nelaimės valandoje, mirus mylimai dukrelei Elenutei. Ypatingai dėkojame Jonui Stasiulevičiui, Stasei Morkūnienei, Tafilei Ramanauskienei, Eduardo Gerreiro ir Guillermo Bertoia už aukų parinkimą ir visiems kitiems mums sunkioje valandoje pagelbėjusiems, Ricardo Bruzzone už laidotuvių sutvarkymą, visiems moraliai bei materialiai padėjusiems, mūsų mylimą dukrelę Elenutę į amžinojo poilsio vietą palydėjusiems. Visiems nuoširdus ačiū.

Jadviga, Juozas ir Benediktas Tamašauskai

Mūsų mirusieji

VĖL NAUJAS KAPAS

Gegužės 5 d. po ilgos ir sunkios ligos amžinai iš gyvųjų tarpo atsiskyrė jauna lietuvaitė **Elena Tamašauskaitė**, vos sulaukusi 23 metus amžiaus. Mirė savo tėvelių namuose, Avalos 670, Villa Sastre, Temperley. Didžiausiame nuliūdime paliko savo tėvelius ir brolį Benediktą, kuris šiuo laiku atlieka garbingas pareigas, tarnaudamas Argentinos kariuomenėje priešlėktuvinėje mokykloje Mar del Platoje. Karstą papuošus gražių gyvų gėlių vainikais ir jaunimo būriui lydint, a. a. Elena buvo palydėta į Lomas de Zamora kapus. Ilsėkis amžinai, Elenute, Argentinos žemėje, o Tavo Tėveliams ir broliui tebus išrėkšta gili ir nuoširdi užuojauta.

J. Stasiulevičius

A. a. Elena Tamašauskaitė

Paieškojimas

Bronės Babilytės-Miliūnienės su šeima, kilusios iš Vajotų km., Jurbarko valsč., pajieško **Juzė Dambinskienė**, gyv. Bs. Aires mieste. Pranešti "Laikui".

● Gerai veikia Statybos Bendrovė, kurią yra sudarę inž. L. Stašaitis, inž. P. Krapovickas ir archit. J. Steikūnas. Jau statomi namai ir apsiimami nauji. Turi pasiūlymą pastatyti net 10 aukštų namą pačiam miesto centre. Bendrovės centras yra Villa Lugano.

ROSARIO ŽINIOS

UOLUS VISUOMENININKAS

Senas Rosario lietuvių kolonijos veikėjas p. **Stasys Pšibiliauskas** su p. **Trapulionyte-Pšibiliauskiene** jau daug metų kelia lietuvių vardą svetimtaučių akyse. Jo motina yra rašytoja Sofija Ivanauskaitė-Pšibiliauskienė — Lazdynų Pelėda savo raštais yra praturtinusi lietuvių literatūrą. Kai kurie jos raštų tomai yra išsaugoti p. p. Pšibiliauskų namuose. Taip pat saugojami seni paveikslai ir šeimos albumai. Jis uoliai darbuojasi Lietuvių Bendruomenėje ir ją remia dovanomis. Tokių lietuvių Rosario lietuvių kolonija daugiau pageidauja.

Antanas.

● **Rosario Lietuvių Bendruomenė** birželio 8 d. rengia Vermutą lietuvių žemėje, Tupungato 1834. Ten bus pagerbti tėvai. Tos dienos ryte bus už visus tėvus pamaldos Saladillo bažnyčioje, o po to vermutas su nedidele programėle. Bilietai jau parduodami. Kaina: $ 3.

● **Albertas Negražius**, važiuodamas tramvajam Nr. 22 nukentėjo. Du vagys jam ištraukė iš kišeniaus 1250 pesų. Jų nepavyko suskikyti.

● **Julija Saračinskienė**, kurį laiką gerokai pasirgusi, jau sveiksta savo namuose.

● **Adelė Kalainienė** gražiai pavaišino svečius, atvykusius iš Buenos Aires.

● **P. p. Kalėdos** kurį laiką svečiavosi Rosario lietuvių tarpe. Jie gražiai gyvena Santa Fe mieste.

● **Santa Fe miestas** yra maždaug 3 valandų kelionės atstume nuo Rosario. Tame mieste gyvena virš 18 tikrų lietuviškų šeimų ir 14 mišrių. Lietuviškai moka apie 70-80 žmonių. — K. A.

● **Jurgis Tusas** mirė balandžio 15 d. senas Comodoro Rivadavia lietuvis. Prieš pora metų jis turėjo sunkią gerklės operaciją Bs. Airese Britų ligoninėje, bet operacija gyvenimą prailgimo tik porai metų. Palaidotas Comodoro Rivadavia kapinėse.

● **V. Šidagis**, kuris prieš trejeta metų buvo atvykęs iš Austrijos, po sunkios galvos operacijos Vokiečių ligoninėje mirė gegužės 15 d. Palaidotas Chacaritos kapinėse geg. 16 d. Paliko nuliūdusią žmoną ir vienų metų kudikį.

Visiems Lietuviams Gedulo Diena

Birželio 13-15 d. skausmingos Lietuvos okupacijos ir didžiųjų pirmųjų lietuvių trėmimų į Sibirą paminėjimas, kurį rengia

Lietuvai Išlaisvinti Centras ir Argentinos Lietuvių Bendruomenė

įvyks **birželio 15 d.**, sekmadienį.

10,30 val. pamaldos už ištremtuosius iš žuvusius lietuvius Aušros Vartų lietuvių šventovėje.

17 (5) val. paskaita ir šv. Cecilijos choro bei Lietuvių Taut. Ansamblio "Dainos" koncertinė dalis.

Visi tikrieji lietuviai kviečiami dalyvauti.